

„KONAŤ“ EŠTE NEZNAMENÁ „BYŤ“

Rozdiel medzi „konať dobro“ a „byť dobrý“ – Zákon je naozaj miestom, kde sme usvedčení z hriechu – Dodržiavanie zákona nič z tohto nemení – Zo skutkov podľa zákona nebude pred ním (Kristom) ospravedlnený nijaký človek – Čo sa stane, keď príde zákonník do Neba? – Čo sa môžeme naučiť od zamestnancov – Pozvanie k metanoi – Ako sa to v praxi udeje? – Zomrieť, aby sme sa mohli narodiť

Je rozdiel medzi „konať dobro“ a „byť dobrý“. A to podstatný. Je to, mimochodom, aj rozdiel medzi starým zákonom a novým zákonom, medzi *zákonom*, ktorý je podstatou prvého a *metanoiou*, ktorá je podstatou druhého.

ZÁKON:

Zákon nariaďuje, aby sme navonok niečo konali. Ten, kto ho poslúcha, premáha svoje vnútorné sklony, potláča ich a namiesto toho koná niečo, čo je mu *zvonka* nariadené a čo mu nie je blízke. Preto Pavol hovorí: „*Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ²³ ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch.* (Rim 7,22-23 SSV)“ A inde vysvetľuje: „*A vieme, že všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby boli umlčané každé ústa a aby bol celý svet pred Bohom usvedčený z viny.* (Rim 3,19 SSV)“ **Zákon je naozaj miestom, kde sme usvedčení z hriechu:** veď *dobro* nám pripadá neprirodzené a musí nám byť prikázané a my sa musíme premáhať, aby sme podľa neho konali – zatiaľ čo zlo je nám úplne blízke a prirodzené. Žiaden štát, ani zákon nikdy nemusel svojim občanom nariaďovať *hriech*, hoci aj preto, aby si jeho občania popri tej všetkej svojej čnostnosti aj „trochu užili života“, ako si to ľudia „zo sveta“ zvyčajne myslia ☺... Napriek tomu zlo a hriech konáme, konáme ho bez premáhania, tak samozrejme a prirodzene, ako keď jablko spadne zo stromu na zem, bez námahy, bez násilia, samo od seba – preto aj hovoríme: *upadol som do hriechu*... ☺

Dodržiavanie zákona nič z tohto nemení. Dokonca aj motív, ktorý je koreňom zla a hriechu – *sebeckto* – ostáva nezmenený. Snažíme sa „konať ako kresťania“, „žiť ako kresťania“ – ale robíme to kvôli sebe. Keď napríklad stretieme človeka v núdzi – nejakého nie príliš vábného bezdomovca, napríklad – tak nebyť kresťanmi, aj by sme ho možno obišli. Ale vnútri sa nám ozve svedomie a my sa rozhodneme „zachovať ako kresťania“. Premôžeme sa, usmejeme sa, dáme mu dve eurá – a potom usúdime, že sme si „splnili kresťanskú normu“, zachovali sme sa „primerane kresťansky“ a ideme preč. Všimli ste si? Nerobili sme to kvôli *nemu*, z lásky, ale kvôli *sebe*! Ešte lepšie by to bolo vidieť, keby to tomu neborákovi nestačilo a začal by nás nebudaj „obťažovať“ – ani by sme sa nezbadali, ako rýchlo by sme sa stali nahnevanými, možno ho surovo odsotili, či možno hrozili, že ak neprestane, zavoláme na neho políciu, alebo niečo podobné! Potrebujeme ešte dôkazy, že v skutočnosti k tomuto človekovi necítíme žiadnu opravdivú lásku, ani náklonnosť, ale skôr odpor, prerastajúci niekedy až do otvoreného nepriateľstva? Takto presne definuje slovník gréckeho *miseo*, ktoré používa Ján Evanjelista a ktoré prekladáme v jeho výroku

slovom „nenávisť“: „*Kto nemiluje, ostáva v smrti.* ¹⁵ *Každý, kto nenávidí svojho brata, je vrah. A viete, že ani jeden vrah nemá v sebe večný život.* (1Jn 3,14-15 SSV)“ A snaha „zachovať sa ako kresťan“ na tom nič nezmenila. Nemilujeme ho. Nezáleží nám na ňom. Vlastne ho (v zmysle onoho gréckeho *miseo*) nenávidíme. Len sme sa na chvíľu premohli – nie kvôli nemu, ale kvôli sebe – a to je všetko. Je paradoxné, že to dokonca niekedy považujeme za „pozitívne“ a kresťanský obdivuhodné: „Pozri, Bože, ako som sa *premohol!*“ ☺

Pavol ale hovorí, že z takýchto „skutkov podľa zákona nebude pred ním (Kristom) ospravedlnený nijaký človek (Rim 3,20 SSV)“. Veď si to len predstavme! Prečo sa premáhame a usilujeme sa žiť „ako kresťania“ a konať „ako kresťania“? No predsa kvôli odmene, kvôli Nebu! Alebo – pretože väčšina rádobykatolíkov a rádobykresťanov nemá o Nebi vlastne žiadnu predstavu a človek ťažko môže túžiť po niečom, čo nepozná – aby sme sa vyhli trestu Pekla, ktoré si, vďaka životu na hriechom presiaknutej zemi, vieme celkom živo predstaviť.

Lenže čo, keď prídeme do Neba? Zistíme, že Nebo je miesto, kde sú „zakázané“ (hovorím to po ľudsky a obrazne) všetky hriechy a všetko zlo, i samotné sebeckto! Čo potom? Budeme sa na veky premáhať a nútiť žiť niečo, čo je nám neprirodzené a čo sme nikdy ani tu na zemi dokonale žiť nedokázali a nijako nadšene sme sa do toho nehrnuli? Toto by malo byť teda to Nebo? Odmena za naše doterajšie premáhanie sa a odriekanie – ďalšie premáhanie a odriekanie sa, tentoraz už ale naveky a bez akejkoľvek nádeje a vidiny nejakej „odmeny“ v budúcnosti? Tak to odtiaľ radšej utečieme do Pekla! Alebo sa na to vykašleme a začneme si aj v Nebi žiť svoj hriech a konať zlo? Ale potom už Nebo viac nebude Nebom, ale zmení sa na Peklo! Bez toho, aby sme niekam išli, ocitneme sa v Pekle... Tak čo teda? Zakázať v Nebi konanie a dokonca i myslenie zla? Poslať anjelov, aby robili policajtov? Trestať? Odstrašovať? To je predsa komunistický gulag, nie Nebo! Tak čo teda?

Riešenie prináša Ježiš Kristus:

METANOIA:

Ježiš nás nevolal k „polepšeniu sa“. Ježiš vedel, že aj keby sme sa omnoho viac snažili, omnoho viac premohli a prekonalí – a onomu bezdomovcovi namiesto dvoch eur dali desať a ešte s ním strávili pol hodiny počúvaním jeho výlevov – nič to nezmení na samotnej podstate veci. Robotník tým, že zvýši svoj výkon, nestane sa majiteľom firmy, len výkonnejším robotníkom. Horlivejší zákonník je horli-

vejši zákonník, ale nič viac. Preto Ježiš hovorí: „*otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn.*“ (Jn 8,35 SSV)“. Nie preto, že by otroka, sluhu – alebo, v dnešnej dobe, povedzme *zamestnanca* – niekto vyhadzoval, ale preto, že to nie je *jeho džob*, jeho domov. Robí to, lebo musí a túži po odmene. Ale sama práca pre neho odmenou nie je. To isté platí o Nebi: *Zákonník* (= zamestnanec, sluha, otrok,...) sa dokáže *donútiť konať* a *správať* dobre – ale v nádeji na odmenu! Ale Boh nie je dobrý *kvôli odmene*, ale preto, že JE dobrom, miluje dobro a je s ním tak hlboko stotožnený, že ním je a nemôže nebyť! Nebo je miestom, kde „byť dobrý“ nie je práca, ale sama odmena! Preto Ježiš hovorí, že zatiaľ čo „otrok“ z Neba utečie, syn, Boží syn, v ňom ostane naveky, pretože miluje byť dobrým, miluje byť v Nebi!

Ale prečo by mal?

Pretože *zatiaľ čo byť zlý a nútiť sa konať dobro je drina a otrava, byť dobrý je niečo nádherné, blažené, extatické, prinášajúce rozkoš v jej najčistejšej a najintenzívnejšej podobe.* Kresťania tomuto stavu hovoria *blaženosť* a považujú ho, právom!, za podstatu Neba!

Preto Ježiš nevyzýva k polepšeniu sa, ale k *metanoi*, k *radikálnej premene samej našej identity*. Byť kresťanom znamená ním BYŤ – nie niečo „praktizovať“, „plniť“, či „dodržiavať“. Znamená to BYŤ Božím synom (dcérou) – nielen sa tak nejako v rámci „kostola“ „označovať“, či snažiť sa „tomu primerane konať“. **BYŤ! To je kľúč!** Úplná premena identity!

Znamená to BYŤ tak hlboko premeneným, že sa dobro stane našou prirodzenosťou, že bez ohľadu na to, či snívame, alebo bdieme, bez ohľadu na to, či sme sústredení, alebo roztržití, bez ohľadu na to všetko v nás je len a iba dobro, spontánne, prirodzené a samozrejme tak, ako pre vtáka lietanie. Je niečo také možné? Ale áno! Ján hovorí: „*Kto ostáva v ňom, nehreší; ... Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha. ... nik, kto sa narodil z Boha, nehreší, ale chráni ho ten, ktorý sa narodil z Boha, a Zlý sa ho nedotkne.*“ (1Jn 3,6,9; 5,18 SSV)“ A rovnako nádhorne to vyjadril Augustín: „*Miluj a rob čo chceš! V hĺbke tvojho srdca nech je zakorenená láska. Z tohto koreňa, sa nemôže narodiť nič iné iba dobro.*“ (Komentár k listom sv. Jána 7, 8)“ Nehovorí: Snaž sa konať láskyplne. Hovorí: MILUJ! To je ale niečo, čo vychádza zo zmeny identity, zo znovuzrodenia, založeného na viere v Krista a na spoločensťve s Kristom!

Toto je stav, v ktorom žije Boh. Preto je blažený. Toto je STAV, do ktorého Boh povoláva človeka. Preto tí, ktorí prejdú touto podstatnou a radikálnou premenou samej svojej osobnosti, sa stávajú blaženými, čiže spasenými.

Ako sa to ale môže stať?

Práve v tomto je sila Evanjelia. Nie nadarmo Pavol hovorí, že **ospravedlnenie plynie jedine z VIERY V KRISTA** – a nemyslí tým len „právnické“ ospravedlnenie v zmysle „odpusťm ti zločin a s ním aj trest“, akom sa domnieval Luther a domnievajú mnohí protestanti. Je to viac: Viera v tom, čo píše Ján: „*Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božmi deťmi a nimi aj sme.*“ (1Jn 3,1 SSV)“ Alebo Pavol: „*váš život je s Kristom ukrytý v Bohu.*“ (Kol 3,3 SSV)“ Toto je základná pointa:

- **V Kristovi nám Boh daroval VŠETKO** (Rim 8,32, to najväčšie možné, mysliteľné a predstaviteľné: **Božie synovstvo** (Rim 8,15)!
- **Daroval nám ho naozaj úplne zadarmo** (Rim 3,23n). Nemusíme si ho nijako získať, ani zasluhovať, ani nič

podobné. Je naše, pretože ho Otec daroval, úplne a neodvolateľne (Rim 11,29)!

- **V tej chvíli končí dôvod pre SEBECTVO**, ktoré je koreňom každého zla a podstatou hriechu. Nemusíme sa báť o seba, hľadiet na seba – pretože to už za nás z lásky urobilo niekto úplne iný, Boh!

- **A toto je tajomstvo DOBRA**: Milovať! Ježiš hovorí, že iba Boh, ktorý je Láska (1 Jn 4,16), skutočne JE dobrý (Lk 18,19). Práve preto: **0% sebeckta, 100% lásky.**

Ale teraz, vďaka Bohu, ktorý nás miluje, ktorý nás obdaroval a vyvýšil, **môžeme to isté urobiť aj my**: úplne zomrieť sebecktu a s ním aj hriechu (Rim 6,2), úplne „zanechať všetko“ nie v zmysle úplnej nemajetnosti, ale v zmysle zanechania akejkolvek závislosti na sebe, na veciach, na čomkoľvek (porov. Lk 14,33; Mt 5,3) a **stať sa tak rovnako slobodní k láske!**

- **Výsledkom je OSPRAVODLIVENIE. opravdivá SPRAVODLIVOSŤ**, v ktorej sa nielen „zahľadzujú“ naše predošlé hriechy (či skôr: predošlý HRIECH, ktorý prenikal všetko, čím sme boli, čo sme žili a čo sme konali), ale **v ktorej sa aj naozaj stávame „spravodliví“**, čiže dokonalí, čiže DOBRÍ tak, ako je Boh dobrý, dokonalý, dobrý (Rim 2,13; 3,26; 6,19; 10,4; 14,14; 2 Kor 5,21; Ef 4,24; 1 Jn 2,29; 2 Pt 3,11 a pod.)!

Podstatou METANOIE je tak SMRŤ a ZNOVUZRODENIE, ako vraví Ježiš: „*Musíte sa znova narodiť.*“ (Jn 3,7 SSV)“

Nie je to len smrť starému myslieniu, ale vôbec smrť sebe, smrť svojmu sebecktu, v ktorej zabúdame na seba – a **môžeme na seba úplne zabudnúť, pretože na nás nezaбудol niekto iný a tým je Boh – a tak sa úplne otvoríť opravdivému dobru a láske!**

Nie je to ako niektorí, ktorí navonok slúžia iným a obetujú sa pre iných, aby si tak (hoci aj podvedome) „kúpili“ uznanie a priateľstvo tých, ktorým slúžia, alebo svojho okolia, alebo pocit vlastnej ceny a hodnoty, alebo hoci aj „odmenu v Nebi“. Veru nie!

Toto je opravdivá láska, slobodná, radostná, napĺňajúca človek tou istou blaženosťou, ktorú sám v sebe prežíva večný Boh a ani po celej večnosti sa Mu nezunovala a nezunuje... ©. Preto Pavol trefne hovorí: „*Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.*“⁸ *Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť.*“ (Rim 6,7-8 SSV)“

Je naozaj rozkošou a blaženosťou BYŤ DOBRÝ!

Váš Inky